

Miljödepartementet
M2020/001 66/KI

Remiss - SOU 2020:4 Vägen till en klimatpositiv framtid

Miljödepartementet har inkommit till Örebro kommun med en remiss gällande utredningsbetänkandet SOU 2020:4 Vägen till en klimatpositiv framtid. Utredningen har haft som uppdrag att föreslå en strategi för hur Sverige ska nå negativa utsläpp av växthusgaser efter 2045. Remissvar ska ha inkommit till Miljödepartementet senast 20 maj.

Utredningens ställningstaganden och förslag till åtgärder samt Örebro kommuns synpunkter

Generella kommentarer från Örebro kommun

Det är viktigt att de åtgärder som kommer att prioriteras har så många positiva effekter som möjligt, dvs att kompletterande åtgärder utöver minskade utsläpp även t.ex. bidrar till stärkt biologisk mångfald. Örebro kommun vill framhåll att det är viktigt att säkerställa att de åtgärder som genomförs inte äventyrar uppfyllelsen av andra hållbarhetsmål.

Det är också önskvärt att det tydligare framgår hur kommunernas ansvar ska se ut i arbetet med negativa utsläpp. Det finns idag olika initiativ på lokal nivå där kommunerna kan vara inblandade, t.ex. vid framställning av biokol. Men det är oklart på vilket sätt kommunerna kan bidra och eventuellt kommer bli ansvariga. Uppföljningen av åtgärder för negativa utsläpp är en viktig del i detta.

Utredningens förslag till mål

Utredningen menar att det är viktigt med tydliga målsättningar och föreslår att riksdagen bekräftar de mål som utredningen förslår. Målen ska vara underordnade de nationella klimatmålen i rang och bör därför inte utgöra etappmål inom ramen för miljömålssystemet.

Örebro kommun instämmer i vikten av att lägga fast tydliga målsättningar men har inga synpunkter på förslagen på målnivåer.

Principer för de kompletterande åtgärderna

Utredningen menar att de kompletterande åtgärderna enligt det klimatpolitiska ramverket ska vara jämförbara med klimateffekter av utsläppsminskningar. Syftet är att när kompletterande åtgärder används ska det inte innebära en ambitionsminskning jämfört med om åtgärder för utsläppsminskningar används. Detta innebär att t.ex. naturliga upptag som skulle skett i kolcykeln utan mänsklig aktivitet inte får tillgodoräknas.

Vidare ska valet av kompletterande åtgärder göras utifrån kostnads- och samhällsekonomisk analys, dvs de åtgärder som ger bäst effekt utifrån insatser ska väljas. I dessa effekter ska även risker, långsiktighet och negativa effekter vägas in. Givet de risker som finns inom alla områden för kompletterande åtgärder bör riskspridning eftersträvas, dvs satsning bör ske inom flera olika områden av kompletterande åtgärder. Det skiljer sig också kraftigt mellan olika typer av kompletterande åtgärder vad gäller behov på utredning innan de kan sjösättas och hur lång tid det tar innan effekter uppnås. I många fall rör det sig om förhållandevis långa ledtider varför det är viktigt att agera skyndsamt.

De kompletterande åtgärder som föreslås bör kännetecknas av långsiktighet, stabila villkor och tydliga målsättningar. Utredningen menar vidare att kompletterande åtgärder bör byggas upp succesivt för att kunna dra nytta av både svenska och internationella

erfarenheter. Detta kan sänka kostnader och öka effektiviteten. På sikt bör valet av kompletterande åtgärder också ske teknikneutralt. Avslutningsvis påpekar utredningen att det är viktigt att den svenska politiken på området kompletterande åtgärder utvecklas i samklang med utvecklingen av EU:s klimatpolitik.

Örebro kommun instämmer i huvudsak i utredningens förslag till principer för kompletterande åtgärder men lämnar några synpunkter. Utredningen pekar på vikten av att statsmakterna skapar incitament för olika aktörer att skapa kompletterande åtgärder som bidrar till upptag av koldioxid. Idag saknas dessa. Det finns inte heller styrmedel som ger marknadsaktörer incitament att finansiera sådana lösningar istället för egna utsläppsminskningar.

Örebro kommun vill uppmärksamma problematiken med att snabbt komma igång och samtidigt uppnå stabila villkor och en låg grad av förändrade villkor, inom en bransch som kännetecknas av teknisk omognad. Risken är stor att det kommer krävas riktningförändringar under en period för att nå effektivitet både vad gäller kostnader, samhällsekonomi och insatsernas effekter på koldioxidnivåerna.

Som utredningen påpekar finns idag inte någon egentlig styrning av kompletterande åtgärder inom EU-politiken med undantag för LULUCF-sektorn. Internationella åtgärder ingår t.ex. inte. Det är rimligt att tänka att EU-regleringen på området kommer växa fram under de närmsta åren och det blir då viktigt att den svenska politiken på området kan fungera tillsammans med EU:s nuvarande och framtida regelverk.

Som förutsättningar föreslår utredningen att de klimatpolitiska handlingsplaner som regeringen ska lägga fram för riksdagen vart fjärde år ska redovisa hur

arbetet med kompletterande åtgärder framskrider. Likaså föreslås den årliga klimatredovisningen i samband med budgetpropositionen innehålla en redovisning av kompletterande åtgärder.

Örebro kommun instämmer i förslagen att de olika klimatpolitiska redovisningarna till riksdagen bör redovisa även arbetet med kompletterande åtgärder. Idag saknas ett system för att samla in data, beräkna och redovisa negativa utsläpp och det bör utvecklas. För att kommunerna ska kunna bidra bör en sådan uppföljning innehålla statistik upplöst på lokal nivå. Kommunerna bör göras delaktiga i ett sådant metodarbete.

Förslag till åtgärder för ökad kolsänka i skog och mark (LULUCF)

Utredningen för fram förslag på åtgärder inom olika områden för att öka kolsänkan i skog och mark. Sverige bör på EU-nivå fortsätta verka för möjligheten att stödja klimatåtgärder som ger ökad kolinlagring och minskade växthusgasutsläpp. Regeringen bör också ge uppdrag till olika myndigheter att utveckla och intensiviera rådgivning, inklusive vilka stöd som kan sökas, liksom utformningen av befintliga samt även nya åtgärder för ökad kolinlagring. Inom ramen för de föreslagna uppdragen till olika myndigheter ligger också att se över olika förutsättningar och kriterier för åtgärder för ökad kolinlagring som lämplig mark, lämpliga grödor och återvätning. Även de stödformer som finns idag bör ses över och förstärkas.

Utredningen föreslår vidare att en satsning på FoU bör genomföras för att öka olika åtgärders kostnadseffektivitet. Riktade medel föreslås till ett antal olika myndigheter för FoU-arbete.

Örebro kommun ställer sig i huvudsak bakom utredningens förslag. När det gäller utredningens förslag att exploatering bör styras till mark där exploateringen ger så liten klimatpåverkan som möjligt är det viktigt att kommunerna kan erhålla stöd, underlag och hjälp på olika sätt av staten. Det är

viktigt att kommunerna kan göras delaktiga i myndigheternas arbete med att ta fram kriterier för lämplig mark och lämpliga projekt.

Örebro kommun vill också framhålla vikten av att jordbruksmark som tagits ur bruk används på bästa sätt och att framtida livsmedelsproduktion inte omöjliggörs om ett sådant behov skulle uppstå. Åtgärder som genomförs bör konsekvensbedömas för att säkerställa att hänsyn tas till olika värden.

Förslag till åtgärder för avskiljning och lagring biogen koldioxid (bio-CCS)

Åtgärder inom bio-CCS bedöms vara de som har bäst förutsättningar att generera störst utfallsrum inom de kompletterande åtgärder som behandlas av utredningen. Sverige och närområdet bedöms ha goda förutsättningar för lagringsplatser. I Sverige är dock kunskapen om hur dessa ska identifieras bristfällig och behöver i så fall utvecklas. Utredningen bedömer att ett sådant arbete kommer ta lång tid. För att kunna använda bio-CCS-tekniken i ett kort perspektiv behöver lagring ske utanför Sveriges gränser. Norge eller andra Nordsjöländer nämns som goda alternativ.

För att möjliggöra bio-CCS pekar utredningen på åtgärder inom flera olika områden. Dels föreslås att Sverige ska verka för att frågan om transport och lagring av koldioxid kopplas till EU:s utsläppshandelssystem och att nödvändiga justeringar i olika internationella avtal kommer till stånd. Idag finns legala hinder för transport av koldioxid över landsgränser som behöver undanröjas. Sverige bör även verka långsiktigt för att gemensamma styrmedel och finansiering på EU-nivå skapas. Utredningen föreslår också att Energimyndigheten ges ett uppdrag att tillsammans med norska myndigheter precisera vad ett bilateralt mellanstatligt avtal om transport och lagring av koldioxid i Norge bör innehålla. Frågan om intresse bör även ges till Nederländerna och Storbritannien.

I ett längre perspektiv görs dock bedömningen att svenska lagringsplatser också kan behövas. SGU föreslås därför ges i uppdrag att identifiera vad ett beslutsunderlag gällande en svensk lagringsplats bör innehålla och hur ett sådant kan tas fram.

Vidare föreslår utredningen att Energimyndigheten ska ges uppdraget att anordna s.k. omvända auktioner av negativa koldioxidutsläpp genom bio-CCS för att stödja fullskaliga bio-CCS. I övrigt bör fortsatt stöd ges för teknikutveckling och demonstration av sådan teknik. Slutligen bör Energimyndigheten göras samordningsansvarig för frågor gällande CCS inklusive bio-CCS. I uppdraget bör ligga att skapa förutsättningar för en väl planerad, resurseffektiv och miljömässigt hållbar utbyggnad av CCS inklusive bio-CCS. Energimyndigheten bör också få uppdraget att inrätta ett centrum för CCS/bio-CCS. Uppdragen ska dock inte innebära att Energimyndigheten tar över annan myndighets ansvarsområde eller överordnas annan myndighet.

Örebro kommun ställer sig bakom utredningens förslag gällande avskiljning och lagring av koldioxid och biogen koldioxid. Det är viktigt att incitament skapas för att anläggarna av CCS/bio-CCS-anläggningar ska kunna räkna hem investeringarna. Det är rimligt att det för personer och verksamheter som släpper ut koldioxid medför kostnader. Det är då också rimligt att de som investerar i teknik för att samla in och lagra koldioxid kan erhålla intäkter. Örebro kommun vill framhålla vikten av att kommuner involveras i Energimyndighetens arbete med att ta fram ett förfarande för omvända auktioner.

Förslag på andra tekniska åtgärder för negativa utsläpp av växthusgaser.

Utredningen bedömer att potentialen för andra tekniker för negativa växthusgaser är väldigt svår att bedöma. Teknikerna är i många fall under utveckling och ofta oprövade. Störst erfarenhet finns rörande s.k.

biokol som också i dagsläget bedöms ha störst potential. Utredningen förslår att stödet för biokolsanläggningar ska fortsätta och att frågan bör utredas vad gäller framtida stöd.

Örebro kommun ställer sig bakom utredningens förslag. Det är viktigt att stödet till anläggningar som producerar biokol finns kvar samt att andra stödformer utreds vilka kan påskynda produktion och användning av biokol. Det är också viktigt att forskning och utvärdering av nuvarande anläggningar görs för att ta reda på vilka typer av finansieringar som fungerar, vilka övriga erfarenheter som gjorts samt vilka tekniker som är mest effektiva, både kostnadsmässigt och klimatmässigt.

Verifierade utsläppsminskningar genom investeringar i andra länder.

För närvarande finns inte några regler för handel mellan länder gällande resultat från utsläppsbegränsningar. Utredningen menar dock att regeringen bör inrätta ett program för internationella utsläppsminskningar som kan generera 20 miljoner ton under 2020-talet. Energimyndigheten bör vara ansvarig myndighet. Programmet har flera syften:

- Det ska skapa struktur för de svenska klimatinsatserna i andra regioner och länder. Detta bör göras av Energimyndigheten tillsammans med Naturvårdsverket och Sida.
- Det ska bygga på resultatbaserad klimatfinansiering kopplat till Parisavtalet, artikel 6.
- Satsningar bör ske även i medelinkomstländer då det är viktigt att bryta trenden av kraftigt ökade utsläpp från dessa länder.
- Programmet bör ge incitament för en ökad ambitionsnivå vad gäller svenska klimatinsatser utomlands.
- Programmet bör bidra till att världens ambitionsnivå höjs.

Utredningen bedömer att programmet kommer kräva en finansiering på ca 400 miljoner kronor per år under 2020-talet. Inledningsvis bör åtgärder inom ramen för programmet för Sveriges del kunna vara både en del av klimatfinansieringen och som en del av de kompletterande åtgärderna. På sikt bör dock åtgärder i andra länder föras till området resultatbaserad klimatfinansiering och inte räknas som kompletterande åtgärder.

Utredningens förslag gällande utsläppsminskningar i andra länder berör inte svenska kommuner men Örebro kommun instämmer i utredningens förslag.

Per Åke Sörman (C)
Ordförande
Kommunstyrelsens utskott för hållbar utveckling

Kommunstyrelsens utskott för hållbar utveckling

Sammanträdesdatum: 2020-05-05
Justeringsdatum: 2020-05-07
Anslagsdatum: 2020-05-09

§ 19 Svar på remiss - Vägen till en klimatpositiv framtid

Ärendenummer: Ks 282/2020

Handläggare: Anders Edlund

Ärendebeskrivning

Miljödepartementet har inkommit till Örebro kommun med en remiss gällande utredningsbetänkandet SOU 2020:4 Vägen till en klimatpositiv framtid. Utredningen har haft som uppdrag att föreslå en strategi för hur Sverige ska nå negativa utsläpp av växthusgaser efter 2045. Remissvar ska ha inkommit till Miljödepartementet senast 20 maj. I utredningen ska ingå att undersöka hur bl.a. ökad kolsänka, avskiljning och lagring av koldioxid med biogent ursprung samt verifierade utsläppsminskningar genom investeringar i andra länder kan och bör bidra till detta och föreslå hur incitament kan skapas och hinder undanröjas för önskvärd utveckling. Syftet med strategin är att föreslå åtgärder som gör det möjligt för Sverige att nå negativa nettoutsläpp av växthusgaser efter att nettonollmålet uppnåtts, genom användning av kompletterande åtgärder. För arbetet med kompletterande åtgärder föreslår utredning olika principer för hur mängden kompletterande åtgärder ska byggas upp, mål för dessa åtgärder samt en handlingsplan för att nå målen.

Beslutsunderlag

SOU 2020:4 Vägen till en klimatpositiv framtid
Missiv, Miljödepartementet, M2020/00166/KI
Tjänsteskrivelse 2020-04-21
Yttrande 2020-04-21

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Kommunstyrelsens utskott för hållbar utveckling:

- Yttrandet antas och överlämnas till Miljödepartementet.

Beslut

Kommunstyrelsens utskott för hållbar utveckling beslutar:

- Enligt Kommunstyrelseförvaltningens förslag.